

endnu en Gang udtale min rent saglige Anerkendelse af det Arbejde, her er nedlagt. Men naar det politiske Resultat bliver det, som det allerede i Dag viser sig at være, bekræfter det, hvad jeg ved første Behandling sagde, at det er saa sin egen Sag at ville forvandle Folketingets Forhandlinger til en Slags folkelige Kursus for Socialdemokraterne i Nationaløkonomi. Det nytter aldeles ikke. Det er, som det ærede Medlem for København's 3die Valgkreds (Alfred Christensen) med sit Yndlingsudtryk vilde have sagt, spildte Ord paa Balle Lars. Jeg tror ikke, vi paa nogen som helst Maade have godt af at faa Forholdene indrettede paa den Façon, at Folketinget bliver en akademisk Diskussionsklub. Jeg har i disse Dage haft en levende Følelse af, at vi her have befundet os i en akademisk Diskussionsklub. Det var efter min Mening naturligere, om man beskæftigede sig med Realiteter, og jeg for mit Vedkommende vil sige: Selv at deltage i denne Debat mellem det ærede Medlem fra Kellersrup og det ærede Medlem for Skanderborg Amts 1ste Valgkreds, navnlig paa Grundlag af de ypperlige Bidrag, den sidste leverer, føler jeg ingen Fristelse til. Jeg kan ej være Alvorsmand paa sligt.

Bjerre: Det Forslag, der er stillet af de Herrer Socialdemokrater, har nu faaet den Bedømmelse, at det slet ikke skulde have været stillet, eller at det var klogest, at vi ikke havde behandlet det. Jeg synes i og for sig ogsaa, at saaledes, som det er gaaet, have Socialdemokraterne ikke megen Fornøjelse af Forslaget, men jeg synes, de maatte kunne sige sig selv, at vilde de endelig foreslaa Statsdrift, Statsmonopol, kunde de ikke begynde med noget uheldigere end et Forslag om at overtage en Produktionsvirksomhed, som paa een Gang kræver Kendskab til Landbrug, Fabrikation og til Handel, saa kombineret som neppe nogen anden Produktionsvirksomhed i Danmark. At den skulde egne sig til Statsdrift, maatte de paa Forhaand kunne se var en umulig Tanke. Jeg tror i det hele ikke, at Staten skal tage ret megen Produktionsvirksomhed op; den kommer ikke ret godt fra det, hvor den gør det. Det er et stort Spørgsmaal, om det er klogt af Staten at drive en Virksomhed som Skibbyggeri, hvad vi jo gøre paa Orlogsværftet, hvor vi bygge og reparere Skibe. Jeg tror, det koster Staten meget mere at drive den Virksomhed, end den vilde koste, hvis den var overladt til

private. Saa snart Staten indlader sig paa Produktion, paa Erhvervsvirksomhed, kommer den daarligt fra det. Derimod kunde jeg tænke mig, at den kunde drive Bankvirksomhed som i Sverige, Østerrig-Ungarn og Rusland. Jeg kunde ogsaa tænke mig, at den kunde indføre Monopol paa Livsforsikringsvirksomhed, hvad man jo har indført i Italien og har tænkt paa at indføre i flere andre Lande. Det kan være en Opgave for Staten. Hvor der kun er Tale om Beregninger, der kan Staten bruge sine Embedsmænd, men naar Staten skal fabrikere og handle med Varer, kan den umulig klare sig. Endelig synes jeg, at det var umuligt for den ærede Ordfører for Socialdemokraterne (Hans Nielsen [Skanderborg Amts 1ste Valgkreds]) at tænke paa at stille Forslag om Overtagelse af Sukkerfabrikkerne netop i denne Tid, hvor de ved Hjælp af Toldbeskyttelsen staa i en Værdi som aldrig før. At Staten skal overtage Virksomheden paa en Tid, hvor de ved Statens Hjælp ere bragte op i en høj Kurs, er den bagvendte Verden. Man maa saa først bringe dem tilbage paa lige Fod ved at tage denne Understøttelse bort, og saa kan man begynde at tale derom. De Herrer rendte jo ogsaa fra det og stillede Forslag om at nedsætte Beskyttelsen, men det Forslag kunde de have stillet først, saa kunde man tale om det. For øvrigt kunne de gode Folk paa Lolland-Falster og Fyn nok have nogen moralsk Ret til at ville have nogen Fred, da der er givet dem Henstand til 1916, men derom kan der jo tales; der kunde være nogen Mening i at nedsætte Beskyttelsen, men nu rende altsaa Socialdemokraterne fra hele denne Historie om, at det skulde være Statsdrift, og henstille, at vi nu snarest muligt skulle nedsætte Beskyttelsen.

Saa skal jeg ikke sige mere til de Herrer, men blot overfor den ærede Ordfører for Flertallet (N. P. Jensen) bemærke, at jeg paaskønner hans store og dygtige Arbejde, alt det, han har faaet samlet sammen, og skal indrømme ham, at han teoretisk kan begrunde og underbygge sine Tal. Men naar der i Betænkningen staa saadant noget, som at der bør finde en „yderligere Nedsættelse“ Sted, tillader jeg mig at benægte, at en saadan har fundet Sted. Da Øjvind kommer paa Landbrugsskole, skriver han hjem til sin Fader: „Her paa Skolen er der 2 Ting, som alting drejer sig om, og begge de Ting ere gode. Det er Teori og Praksis. Jeg tror nok“, skriver Øjvind, „at Praksis er det bedste.“ Jeg siger ogsaa, at Praksis